

УДК [378.147:37.011.3-051:78]:005.336.5

**СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ –
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ХОРМЕЙСТЕРІВ –
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ**

Володимир Смиренький

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри «Мистецтво співу»

КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-0837-0167

smirensk22@gmail.com

Анотація. У статті докладно розглядається сутність синтезу структурних компонентів підготовки майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації. Визначено, що педагогічними умовами формування у майбутніх хорових диригентів готовності до педагогічної імпровізації є: мотиваційне забезпечення підготовки здобувачів освіти; опанування теоретичних знань і процесуальної сутності педагогічної імпровізації; формування комплексу імпровізаційних умінь і навичок, що загалом забезпечує ефективність інтуїтивного пошуку оперативного прийняття педагогічного рішення, адекватного несподіваній ситуації вокально-хорової комунікації та спрямованого на коригування її мети, змісту, методичних прийомів. Педагогічні умови активно впливають на мотиваційний, змістово-процесуальний і конструктивний компоненти професійної готовності майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації, створюючи можливість розробки структури їх підготовки.

Мета мотиваційного компонента – сформувати у майбутніх хорових диригентів комплекс мотивацій щодо готовності до педагогічної імпровізації. Відповідно до мети основні завдання передбачають: обґрунтування ролі мотиваційного компонента у формуванні готовності до педагогічної імпровізації; виявлення складу реально існуючих мотивів навчально-музичної діяльності педагогів; створення і впровадження в практику вокально-хорового навчання і виховання комплексу мотиваційного забезпечення готовності до педагогічної імпровізації.

Змістово-процесуальний компонент має на меті забезпечити формування у майбутніх педагогів-хормейстерів означеного компонента готовності до педагогічної імпровізації. Основне завдання полягає у визначенні змісту, об'єму, структури навчального матеріалу, опанування якого дасть змогу реалізувати мету. Мета і завдання змістово-процесуального компонента структури професійної підготовки до педагогічної імпровізації визначили його зміст, який складається з двох взаємопов'язаних частин теоретичних і процесуальних знань майбутніх педагогів-хормейстерів.

Конструктивний компонент має на меті сформувати у здобувачів освіти – майбутніх хорових диригентів – готовність до педагогічної імпровізації. Основними завданнями цього компонента є: формування конструктивного компонента, який сприятиме становленню мотиваційного і змістово-процесуального компонентів; розробка комплексу специфічних педагогічних дій, які формують у майбутніх педагогів-хормейстерів готовність до педагогічної імпровізації. Визначення мотиваційного, змістово-процесуального і конструктивного компонентів у структурі професійної підготовки майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації природно впливає із специфіки музичного заняття

та є об'єктивною умовою реалізації освітньо-професійних програм з підготовки хормейстерів.

Ключові слова: структура; структурні компоненти; готовність; педагог-хормейстер; педагогічна імпровізація.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Формування у студентів – майбутніх педагогів-хормейстерів готовності до педагогічної імпровізації може бути ефективним і плідним за педагогічних умов, коли створюється атмосфера свідомої співпраці педагога і здобувачів освіти з метою досягнення конкретних запланованих результатів. «Оскільки педагогічні системи за своєю суттю є процесуальними, їх динамізм і здатність до зміни можуть забезпечуватись організованою взаємодією компонентів системи в русі, який відбувається за певних внутрішніх і зовнішніх умов. Виходячи з цього, можна визначити педагогічні умови як сукупність різнопланових факторів (компонентів), необхідних і достатніх для виникнення, функціонування та зміни певної педагогічної системи» (Юцевич, 1996, с. 81).

Педагогічними умовами формування у майбутніх педагогів-хормейстерів готовності до педагогічної імпровізації є: мотиваційне забезпечення підготовки здобувачів освіти; опанування теоретичних знань і процесуальної сутності педагогічної імпровізації; формування комплексу імпровізаційних умінь і навичок, що загалом забезпечує ефективність інтуїтивного пошуку оперативного прийняття педагогічного рішення, адекватного несподіваній ситуації навчально-музичної комунікації та спрямованого на коригування її мети, змісту, методичних прийомів.

Педагогічні умови активно впливають на мотиваційний, змістово-процесуальний і конструктивний компоненти професійної готовності майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації, створюючи можливість розробки структури їх підготовки.

Відомо, що структура – сукупність стійких зв'язків між безліччю компонентів об'єкта, що забезпечують його цілісність і тотожність самому собі.

У нашому випадку об'єктом є готовність майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації, а її компоненти – мотиваційний, змістово-процесуальний і конструктивний – завдяки усталеним зв'язкам генетично взаємопов'язані і взаємозумовлені.

Структура (на відміну від моделі, процедури тощо) підготовки до педагогічної імпровізації пов'язана перш за все з природою цього незвичного явища – раптовістю, несподіваністю виникнення, адекватністю конкретній ситуації, оперативністю прийняття рішення. Тому запропонована структура не може мати суворої процесуальної визначеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема готовності особистості до професійної діяльності ретельно розглядаються в наукових дослідженнях Н. Мілорадової (2021), Н. Пашко (2021), В. Моляко (1989), М. Дяченка, Л. Кандибовича. Вони розуміють цей феномен як передумову плідного використання будь-якої діяльності та наголошують на необхідності вирішення готовності як психічного стану людини і стійкості характеристики особистості. На їхню думку, перший вид готовності є ситуативним, що відбиває особливості й вимоги майбутньої ситуації, другий – тривалим або стійким, що діє постійно та його не потрібно формувати кожного разу. Ці види готовності – цілісні утворення, що складаються з мотиваційних, пізнавальних, емоційних, рольових компонентів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У психолого-педагогічних дослідженнях підкреслюється, що професійна готовність до педагогічної діяльності є складним синтезом взаємозумовлених і взаємопов'язаних структурних компонентів – мотиваційного, змістово-процесуального, конструктивного, які, своєю чергою, потребують всебічного аналізу щодо підготовки хорових диригентів до педагогічної імпровізації.

Отже, **метою** статті є з'ясування сутності синтезу означених структурних компонентів професійної підготовки майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації.

Результати дослідження. Імпровізаційні вміння і навички майбутніх хорових диригентів розглядаються як передумова їх готовності до педагогічної імпровізації. У зв'язку з цим доцільно навести докладний аналіз компонентів цієї готовності, визначити їх мету, завдання і зміст.

Мета мотиваційного компонента – сформувати у майбутніх педагогів-хормейстерів комплекс мотивацій щодо готовності до педагогічної імпровізації.

Відповідно до мети основні завдання передбачають: обґрунтування ролі мотиваційного компонента у формуванні готовності до педагогічної імпровізації; виявлення складу реально існуючих мотивів вокально-хорової діяльності педагога; створення і впровадження в практику навчання хоровому мистецтву комплексу мотиваційного забезпечення готовності до педагогічної імпровізації.

Підготовка до педагогічної імпровізації шляхом виховання у здобувачів освіти мотивів навчально-пізнавальної, музично-естетичної та вокально-хорової діяльності створює сприятливі передумови для формування дійсно педагогічної спрямованості майбутніх педагогів-хормейстерів.

Мотивом діяльності є предмет потреби – матеріальний чи ідеальний,

чуттєво сприйманий або даний тільки в уявленні, в думках. Як правило, у будь-якій діяльності конкретний індивідум реалізує потреби, що поділяються на духовні (принципові), пов'язані із самоутвердженням, самовираженням, розкриттям власних здібностей, і матеріальні.

Перший вид потреб актуалізується у зв'язку з тим, що людина, яка є соціальною істотою, потребує оцінки оточуючих її людей. Не менш важливою для неї є й самооцінка. Другий вид потреб пов'язаний з природною необхідністю їсти, пити, одягатися, виховувати дітей, допомагати батькам.

Мотивація вокально-хорової діяльності багато в чому відповідає суті мотивації педагогічної і, зокрема, музично-педагогічної діяльності. Виходячи з цього, закономірно визначити структуру мотиваційного компонента готовності майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації. Вона охоплює сім основних видів потреб, які своєю чергою поєднуються в три мотиваційні групи засад: спонукальні, базисні, процесуальні.

Спонукальні засади сприяють мотивації майбутнього педагога-хормейстера на досягнення саме духовних і матеріальних потреб та охоплюють два види (П 1, П 2).

Перший вид (П 1) принципово орієнтує здобувача освіти на самоутвердження, самовираження і передбачає розкриття таких його творчих здібностей, як інтуїція, антиципація, творче мислення й уява, фантазія, імпровізація в усіх видах діяльності, здатність і вміння оперативно знаходити нестандартні способи розв'язання пізнавальних завдань і несподіваних педагогічних ситуацій, творча ініціатива та сприймання, нова інтерпретація музичних творів та ін.

Другий вид потреб (П 2) спонукальних мотиваційних засад спрямований на зацікавленість здобувача освіти постійно підвищувати ефективність процесу вокально-хорового виховання. У зв'язку з цим майбутній педагог-хормейстер прагне задовольнити його матеріально-виробничі потреби в мистецькій школі – створити сприятливі умови для проведення занять хорового колективу, концертної діяльності, позакласної роботи; подбати про наявність необхідного музичного інструмента або групи інструментів для учнів, комп'ютера, телевізора, програвача тощо. До цього ж виду потреб звичайно належить і матеріальна підтримка роботи педагога-хормейстера адміністрацією школи або відділу освіти.

У процесі вокально-хорового виховання потреби, що належать до спонукальних мотиваційних засад (П 1, П 2), реалізуються особливо наочно передусім завдяки розв'язанню педагогом-хормейстером безлічі суперечностей

духовного і матеріального спрямування, внаслідок чого виникає необхідність у педагогічній імпровізації. Це дозволяє зробити більш об'єктивним і наочним процес суспільного визнання педагога-музиканта.

Наступні три види потреб (П 3, П 4, П 5) належать до базисних мотиваційних засад і мають специфічний характер. Для досягнення найбільших результатів у вокально-хоровій роботі в мистецькій школі майбутній хоровий диригент зацікавлений мати сприятливі сімейно-побутові умови життя, добре здоров'я, належні спеціальні вміння і навички щодо готовності до педагогічної імпровізації. Потреби цього порядку характеризують рівень об'єктивних можливостей педагога-хормейстера. Тому вони мають назву базисних засад мотивації.

Перший вид цієї групи потреб (П 3) відбиває природну потребу педагога-хормейстера у певному доброзичливому соціально-особистісному мікрокліматі, в повазі до членів родини, друзів, знайомих, у наявності сприятливих сімейно-побутових умов життя тощо. Як свідчать результати досліджень потреби (П 3) часто є провідними в структурі мотивації.

Другий вид потреб (П 4) базисних засад мотивації логічно впливає з попереднього (П 3). Мати добре здоров'я, чудову фізичну форму і на основі цього відмінний настрій, моральний комфорт, впевненість у власних силах, оптимістичне бачення і ставлення до дійсності, що оточує, віру в майбутнє зацікавлений як майбутній педагог-хормейстер, так і педагог іншої спеціальності, людина загалом.

Третій вид потреб (П 5) є, на наш погляд, провідним у групі базисних мотиваційних засад щодо готовності до педагогічної імпровізації. Без нагальної потреби в оволодінні здобувачами освіти – майбутніми педагогами-хормейстерами – спеціальними знаннями, імпровізаційними вміннями і навичками неможливо бути впевненим у його готовності до цієї незвичної діяльності.

Майбутній педагог-хормейстер, навчаючись у відповідному коледжі чи вишу, має ретельно і наполегливо здобувати знання, вміння і навички, необхідні для подальшої роботи в мистецькій школі. Це психолого-педагогічні, методичні, музично-теоретичні та музично-історичні знання, володіння основним і додатковим музичними інструментами, вокальна та диригентсько-хорова підготовка, здатність витончено і диференційовано слухати музику (мелодичний, гармонічний, ладовий, ритмічний, тембровий музичний слух; чуття форми, стилю, строю, ансамблю тощо).

Передумовою готовності педагога-хормейстера до педагогічної

імпровізації є володіння комплексом спеціальних умінь і навичок. До них належать читання з листа, транспонування, підбір на слух, імпровізування на музичному інструменті та створення нових, оригінальних варіантів виконання, спеціальні вокальні, інструментальні, диригентські та ін. прийоми керування музичною діяльністю учнів. Майбутні педагоги-хормейстери потребують належного рівня володіння імпровізаційними виконавсько-мовленнєвими вміннями і навичками.

Таким чином, цей вид (П 5) у групі базисних засад мотивації є ознакою музично-професійної спрямованості потреби здобувачів освіти відповідних коледжів і вишів щодо готовності до педагогічної імпровізації.

До третьої групи мотиваційних засад увійшли два види (П 6, П 7), що відбивають рівень потреб майбутніх педагогів-музикантів у нагромадженні інформації (психологічної, професійної, соціальної, побутової тощо) про учнів, їх батьків, колег по навчанню і роботі, а також ступінь зацікавленості здобувачів освіти у наявності позитивного психогенного впливу. Оскільки їх роль важлива безпосередньо під час процесу навчально-музичної комунікації, ці види потреб визначено як процесуальні засади мотивації.

Перший вид третьої мотиваційної групи (П 6) природно викликає потребу майбутніх педагогів-хормейстерів у нагромадженні якомога більшої інформації перш за все про учнів, з якими спілкуються під час хорових занять. Завдяки цьому підвищується якість та ефективність цих занять. Заздалегідь враховуючи психологічні особливості кожного учня, його здібності, нахили, інтереси, потреби, можливості, педагоги в процесі вокально-хорового виховання гнучко, цікаво, різноманітно, варіативно перебудовують власну навчальну і виховну діяльність і розкривають широкий простір для педагогічної імпровізації.

Другий вид потреб процесуальних мотиваційних засад (П 7) полягає в зацікавленості майбутніх педагогів-хормейстерів у відсутності психогенних впливів, що негативно відбивається на їх навчанні та практичній роботі в школі. Навпаки, у них виникає потреба у співпраці з педагогами коледжу, вишу, школи, іншими здобувачами освіти, у сприятливій психологічній атмосфері занять, у несподіваних ситуаціях, які нестандартно, нешаблонно, оригінально розв'язуються, тощо. Такий ефективний «інструмент» мотивації позитивно впливає на готовність здобувачів освіти коледжу чи вишу до педагогічної імпровізації.

Таким чином, мотиваційний компонент структури професійної підготовки майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації складається з семи видів найбільш природних людських потреб, поділених на три мотиваційні

групи – спонукальні, базисні, процесуальні засади. Перелічені мотиваційні групи генетично пов'язані та існують одночасно, в комплексі.

Змістово-процесуальний компонент має на меті забезпечити формування у майбутніх хорових диригентів означеного компонента готовності до педагогічної імпровізації.

Основне завдання полягає у визначенні змісту, об'єму, структури навчального матеріалу, опанування якого дасть змогу реалізувати мету.

Мета і завдання змістово-процесуального компонента структури професійної підготовки до педагогічної імпровізації визначили його зміст, який складається з двох взаємопов'язаних частин теоретичних і процесуальних знань майбутніх учителів музики.

Перша частина – сукупність методологічних і теоретичних посилок, психолого-педагогічних і спеціальних знань сутності педагогічної імпровізації складається з двох взаємопов'язаних блоків: методологічне і теоретичне обґрунтування взаємодії стереотипного та імпровізаційного в педагогічній діяльності; психолого-педагогічні та спеціальні знання змісту, функцій і видів педагогічної імпровізації.

У першому блоці докладно розглядається сутність понять «стереотипне» та «імпровізаційне» з погляду філософії, психології, мистецтвознавства. Продовжуючи розгляд взаємодії стереотипного та імпровізаційного в педагогічній діяльності, обґрунтовується положення про те, що стереотипне полягає у жорсткості зв'язків елементів навчально-виховного процесу (мети, мотивів, суб'єкта, засобів, умов, об'єкта, результатів тощо), імпровізаційне передбачає варіативність усіх елементів цього процесу, а також варіативність зв'язків між ними, завдяки якій відбувається його змінювання і розвиток.

У другому блоці ґрунтовно визначається поняття «імпровізація», зокрема, «педагогічна імпровізація», її зміст, функції та види. Виходячи на розгляд педагогічної імпровізації педагога-хормейстера, формується висновок, що вона є об'єктивною складовою освітнього процесу і виступає засобом інтуїтивного пошуку оперативного розв'язання суперечностей між усталеними, традиційними формами музично-виконавської і виконавсько-мовленнєвої діяльності та нестандартними, творчими методами їх втілення в несподіваній ситуації взаємодії педагога й учнів.

Друга частина – процесуальні знання щодо педагогічної імпровізації – розкриває етапи процесу творчої діяльності загалом і педагогічної імпровізації, зокрема, які передбачають: миттєвий аналіз несподіваної ситуації, що склалася на уроці, або раптову появу (осявання) оригінальної ідеї; оперативне прийняття

педагогічно доцільного рішення; прилюдне втілення творчого задуму; експрес-оцінку результатів.

У цій частині висвітлюється процес набуття комплексу спеціальних прийомів керування вокально-хоровою діяльністю учнів, що застосовуються під час педагогічної імпровізації.

Цікавий, захоплюючий виклад теоретичних положень сутності педагогічної імпровізації педагога-хормейстера обов'язково має підвищити інтерес і потреби (П 1, П 5, П 7) здобувачів освіти до цього незвичного явища.

Змістово-процесуальний компонент структури професійної готовності майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації безпосередньо втілюється у конструктивному.

Конструктивний компонент має на меті сформувати у здобувачів освіти – майбутніх педагогів-хормейстерів – готовність до педагогічної імпровізації.

Основними завданнями цього компонента є: формування конструктивного компонента, який сприятиме становленню мотиваційного і змістово-процесуального компонентів; розробка комплексу специфічних педагогічних дій, які формують у майбутніх педагогів-хормейстерів готовність до педагогічної імпровізації.

Відповідно до освітньо-професійних програм з підготовки майбутніх диригентів педагог-хормейстер має розвивати творчі здібності учнів до співу, музикування, виховувати в них музичний слух, художні смаки, вчити розмірковувати про почуту музику, робити самостійні висновки й узагальнення; враховувати сучасні підходи до організації освітнього процесу та одночасно спиратися на закономірності самої музики, пам'ятаючи, що хорове заняття має бути цілісним уроком мистецтва.

Зазначені програми передбачають тематичну побудову, яка сприяє досягненню цілісності та єдності всіх елементів заняття, де головним є не види діяльності учнів, а різні грані музики як єдиного цілого. Це дає учням змогу ефективно оволодівати вокально-хоровими, музично-ритмічними й іншими практичними навичками відповідно до конкретної теми. Матеріал програм не є догмою і розкриває перед педагогом-хормейстером можливості вільного маневрування при орієнтації на тематичний компас.

Програми охоплюють такі елементи уроку, які розглядаються в комплексі: хоровий спів (вокально-хорові навички); виконання музично-ритмічних рухів (пластичне інтонування засобами вільного диригування, танцювальні рухи, крокування, гру на уявних музичних інструментах тощо); гру на елементарних музичних інструментах (бубні, барабані, трикутнику, металофоні, сопілці тощо);

музичну грамоту (звуквисотність, метроритм, темп, динаміку, лад, тембр, регістр тощо); слухання музики. Основою всіх форм залучення учнів до музики є емоційне, активне сприймання музики.

Неважко помітити, що всі умовно поділені елементи заняття мають як традиційний, усталений характер, так й імпровізаційне спрямування. Наприклад, виконання музично-ритмічних рухів і гра на елементарних музичних інструментах головним чином є імпровізаційними. Вивчення музичної грамоти не є самоціллю й органічно включається в музичне заняття під час розучування пісень і слухання музики, що своєю чергою вимагає від педагога-хормейстера визначених знань, умінь і навичок.

Виходячи з того, що в програмах особливе місце відводиться хоровому співу, варто зосередити увагу саме на цій формі залучення учнів до музики, де педагогічна імпровізація виявляється наочно й повно.

Зміст конструктивного компонента структури професійної підготовки майбутніх педагогів-хормейстерів до педагогічної імпровізації передбачає цілеспрямоване і послідовне засвоєння здобувачами освіти комплексу специфічних педагогічних дій.

Специфічні дії педагога, спрямовані на керівництво вокально-хоровою діяльністю учнів, зокрема, під час педагогічної імпровізації, реалізуються у вигляді спеціальних прийомів, що поділяються на музичні покази та словесні пояснення. Вони використовуються під час демонстрування пісень, ілюстрування навчальних завдань хорових занять, у процесі керування хоровим виконавством учнів та існують вокальні, інструментальні, диригентські, до того ж не тільки ізольовані, але й комбіновані. Найбільшою методичною ефективністю володіють комбіновані покази.

Їх якісними особливостями є: художня виразність музичного виконання – співу, гри на музичному інструменті, диригування; педагогічна доцільність, що залежить від точності того чи іншого прийому відповідно до певних педагогічних завдань і від націлювання його якості на розв'язання цих завдань. Саме це характеризує показ як передумову застосування педагогічної імпровізації.

Висновки з дослідження. Таким чином, визначення мотиваційного, змістово-процесуального і конструктивного компонентів у структурі професійної підготовки майбутніх хорових диригентів до педагогічної імпровізації природно впливає із специфіки хорового заняття та є об'єктивною умовою реалізації освітньо-професійних програм з підготовки хормейстерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко, С. У. (1997). Український педагогічний словник. Київ: Либідь.
2. Мілорадова, Н. Е., Пашко, Н. О. (2021). Особливості психологічної готовності у професійній діяльності. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка». Серія «Психологія». Серія «Медицина», №5 (5), 792–802.*
3. Моляко, В. О. (1989). Психологічна готовність до творчої праці. Київ: Знання.
4. Смиренський, В. М. (2017). Педагогічна імпровізація вчителя музики як важливий компонент його професіоналізму. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, № 5(1), 265–273.*
5. Смиренський, В. М. (2018). Стереотипне та імпровізаційне в педагогічній діяльності. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, № 7, 150–168.*
6. Смиренський, В. М. (2000). Формування у майбутніх учителів музики готовності до педагогічної імпровізації. *Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. Вип. 4. Київ: НПУ.*
7. Толмачова, І. М., Майстерна, О. Ю. (2017). Дефініція «педагогічна імпровізація» в контексті вдосконалення підготовки майбутнього вчителя початкової школи. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки», Том 2, № 78, 186–189.*
8. Юцевич, Ю. Є. (1996). Педагогічні умови формування та розвитку співацького голосу. *Проблеми естетичного виховання учнівської молоді, Вип. 1, 80–86.*

THE STRUCTURE OF THE READINESS OF STUDENTS – FUTURE TEACHERS-CHOIRMASTERS – FOR PEDAGOGICAL IMPROVISATION

Volodymyr Smyrenskyi

Candidate of Pedagogical Science, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Singing
MHEI KRC “Pavlo Chubynskyi Academy of Arts”

Kyiv, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-0837-0167

smirensk22@gmail.com

Abstract. The article deals in detail with the essence of the synthesis of structural components of training future choral conductors for pedagogical improvisation. It is determined that the pedagogical conditions for the formation of future choral conductors' readiness for pedagogical improvisation are: motivational support for the training of students; mastering theoretical knowledge and procedural essence of pedagogical improvisation; formation of a set of improvisational skills, which generally ensures the effectiveness of intuitive search for prompt pedagogical decision-making, adequate to the unexpected situation of vocal and choral communication and aimed at adjusting its purpose, content, and methodological techniques. Pedagogical conditions actively influence the motivational, content-procedural and constructive components of future choirmasters' professional readiness for pedagogical improvisation, creating an opportunity to develop a structure for their training.

The purpose of the motivational component is to form a set of motivations for future choral conductors to be ready for pedagogical improvisation. In accordance with the goal, the main tasks include: substantiating the role of the motivational component in the formation of readiness for pedagogical improvisation; identifying the composition of the actual motives of teachers' educational and musical activities; creating and implementing a complex of motivational support for readiness

for pedagogical improvisation in the practice of vocal and choral training and education.

The content and procedural component aims to ensure that future choir directors develop this component of readiness for pedagogical improvisation. The main task is to determine the content, volume, and structure of the educational material, the mastery of which will allow to realize the goal. The purpose and tasks of the content and procedural component of the structure of professional training for pedagogical improvisation determined its content, which consists of two interrelated parts of theoretical and procedural knowledge of future choirmasters.

The constructive component aims to form the readiness for pedagogical improvisation in students - future choral conductors. The main tasks of this component are: formation of a constructive component that will contribute to the formation of motivational and content-process components; development of a set of specific pedagogical actions that form the readiness of future choirmasters to pedagogical improvisation.

The definition of motivational, content-processual and constructive components in the structure of professional training of future choirmasters for pedagogical improvisation naturally follows from the specifics of music lessons and is an objective condition for the implementation of educational and professional programs for the training of choirmasters.

Keywords: structure; structural components; readiness; choir master; pedagogical improvisation.

REFERENCES

1. Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
2. Miloradova, N. E., Pashko, N. O. (2021). *Osoblyvosti psykholohichnoi hotovnosti u profesiinii diialnosti [Peculiarities of Psychological Readiness in Professional Activity]*. *Perspektyvy ta innovatsii nauky. Seriiia "Pedahohika". Seriiia "Psykholohiia". Seriiia "Medytsyna"*, №5 (5), 792–802. [in Ukrainian].
3. Moliako, V. O. (1989). *Psykhohichna hotovnist do tvorchoi pratsi [Psychological Readiness for Creative Work]*. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].
4. Smyrenskyi, V. M. (2017). *Pedahohichna improvizatsiia vchytelia muzyky yak vazhlyvyi komponent yoho profesionalizmu [Pedagogical Improvisation of a Music Teacher as an Important Component of Their Professionalism]*. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*. № 5(1), 265–273. [in Ukrainian].
5. Smyrenskyi, V. M. (2018). *Stereotypne ta improvizatsiine v pedahohichnii diialnosti [Stereotyped and improvisational in pedagogical activity]*. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, № 7, 150–168. [in Ukrainian].
6. Smyrenskyi, V. M. (2000). *Formuvannia u maibutnikh uchyteliv muzyky hotovnosti do pedahohichnoi improvizatsii [Formation of readiness for pedagogical improvisation in future music teachers]*. *Tvorcha osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky: zbirnyk naukovykh Prats*, 4. Kyiv: NPU. [in Ukrainian].
7. Tolmachova, I. M., Maisterna, O. Y. (2017). *Definitsiia "pedahohichna improvizatsiia" v konteksti vdoskonalennia pidhotovky maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [Definition of "pedagogical improvisation" in the context of improving the training of future primary school teachers]*. *Zbirnyk naukovykh prats «Pedahohichni nauky»*, 2. № 78. [in Ukrainian].
8. Yutsevych, Y. Y. (1996). *Pedahohichni umovy formuvannia ta rozvytku spivatskoho holosu [Pedagogical conditions for the formation and development of the singing voice]*. *Problemy estetychnoho vykhovannia uchnivskoi molodi*, 1, 80–86. [in Ukrainian].

Матеріали надійшли до редакції 29.10.2024 р.